

مجموعه مقالات موسیقی شناسی

ایران موزیکولوژی

سرپرست نویسندگان: آرش احمدزاده

آرش احمدزاده

مجموعه مقالات موسیقی شناسی

سرشناسه : احمدزاده، آرش، ۱۳۷۶-
 عنوان و نام پدیدآور : مجموعه مقالات موسیقی شناسی؛ ایران موزیکولوژی / سرپرست نویسندگان آرش احمدزاده.
 مشخصات نشر : تهران: پنج خط، ۱۴۰۱.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص.: مصور، پارتیسیون؛ ۱۴/۲۱×۵/۳ س.م.
 شابک : ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۳۴-۵۴-۱
 وضعیت فهرست نویسی : فیپا
 موضوع : موسیقی شناسی -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
 Musicology -- Iran -- Addresses, essays, lectures
 رده بندی کنگره : ML۳۷۹۷
 رده بندی دیویی : ۷۸۰/۷۲
 شماره کتابشناسی ملی : ۸۸۵۹۹۶۴
 اطلاعات رکورد کتابشناسی : فیپا

ناشر تخصصی کتب موسیقی

انتشارات پنج خط

مجموعه مقالات موسیقی شناسی

آرش احمدزاده

صفحه آرا : مرضیه امانت

ناشر : پنج خط

نوبت چاپ : اول ۱۴۰۱

چاپ و صحافی : روز

تیراژ : ۱۰۰ جلد

شابک : ۹۷۹-۰-۸۰۲۶۳۴-۵۴-۱

تلفن مرکز پخش : ۰۲۱-۹۱۰۱۴۸۵۸ ۰۲۱-۶۶۴۰۷۶۶۳

۰۲۱-۶۶۴۶۰۷۳۹ ۰۲۱-۶۶۴۶۱۵۲۸

 Harmony_Music_Center
 Panjkhat.publication
 WWW.HMC10.COM
 @HMC10
 @Panjkhat
 09363465418
 09103406863

هرگونه کپی برداری و نشر از محتویات کتاب بدون اجازه کتبی از ناشر

به هر نحو ممنوع بوده و پیگرد قانونی خواهد داشت

فهرست مطالب

مقدمه ۷

موسیقی دان یا موسیقی شناس؟ ۹

فصل اول: تاریخ موسیقی

پروتن ۱۶

گیوم دو ماشو ۲۱

فرانتسکو دامیلانو ۲۵

سال‌های تأثیرگذار در زندگی کلود دبوسی ۳۱

حسین دهلوی در گذر زمان ۳۷

فصل دوم: آنالیز موسیقی

اجرای Jason Vieaux از لوت سوئیت ۹۹۷ باخ: آنالیز تریانات ۵۸

واعتماد خوانش تبلچرساز لوت و ویهونلا ۶۸

سوئیت در موسیقی ۷۴

سوئیت ارکسترال پرگنت اثر ادوارد گریگ ۸۱

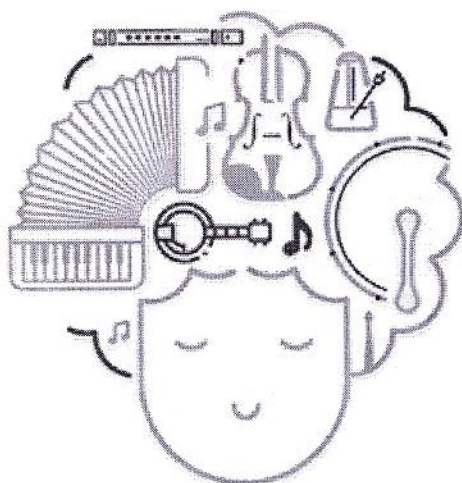
آنالیز بتهوون با رویکرد تووی ۸۸

آنالیز شکر ۱۰۵

معدنرظهر یک دیو؛ آنالیز از منظر فرم و استیل ۱۰۹

آنالیز پیش‌درآمد شور اثر علی اکبر شهنازی ۱۱۰

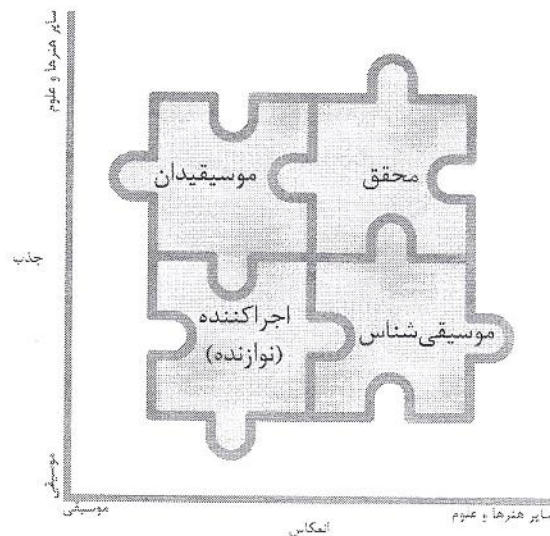
موسیقی‌دان یا موسیقی‌شناس

شناخت موسیقی، موسیقی‌دان یا موسیقی‌شناس؛ مرزها کجا هستند؟ گرچه در نگاه اول ممکن است، شناخت موسیقی و موسیقی‌شناسی یکسان به نظر آید؛ اما با بررسی رابطه بین عملکرد و معنا در موسیقی، تفاوت‌ها آشکار می‌شود. به‌طور کلی شناخت موسیقی با گذر از عملکرد به معنا و موسیقی‌شناسی با گذر از معنا به عملکرد صورت می‌گیرد؛ برای مثال پرسش «آیا موسیقی اروپایی جهانی شد؟» در حوزه شناخت موسیقی و پرسش «چگونه موسیقی اروپایی جهانی شد؟» در حوزه موسیقی‌شناسی قرار می‌گیرد. به‌طور کلی این تمایز مباحث به تأثیر و تأثرات موسیقی و سایر علوم بستگی دارد. در این مطلب، مطالعه موسیقی و معنای موسیقی با رویکردهای متنوع و در سطوح متفاوت واکاوی می‌شود و خواستار بازسازی مرزهای بین شاخه‌های شناخت موسیقی، به‌ویژه موسیقی‌شناسی، جامعه‌شناسی موسیقی و مطالعات موسیقی است تا به توافقی بین‌رشته‌ای دست یابد.

شناخت موسیقی، موسیقی‌دان، موسیقی‌شناس

شناخت موسیقی به معنای مطالعه موسیقی با هدف اجرا است که بخشی از فرایند تبدیل شدن به یک موسیقیدان را در بر می‌گیرد. مطالعه موسیقی برای تبدیل شدن به یک موسیقیدان می‌تواند یک کار سرگرمی یا حرفه‌ای باشد که گاهی اوقات به موسیقی‌شناسی منتهی می‌شود. موسیقیدان زحمتی به عرصه موسیقی‌شناسی قدم می‌گذارد که موسیقی را با هدف تفسیر زمینه و زمانه اثر بررسی و مطالعه کند. اینکه صاحب اثر قصد داشت چه چیزی را بگوید یا به انجام برساند، آیا موضوع خاصی وجود دارد که موسیقی بخشی از آن بوده است و... پرسش‌هایی است که در این حوزه مطرح می‌شود به‌طور کلی موسیقی‌شناسی، گذشته‌نگر است و زمان را برای رسیدن به زمینه به عقب برمی‌گرداند. لازم به ذکر است، شناخت موسیقی مطلق، توهمی بیش نیست؛ چراکه موسیقی نه می‌تواند از نیتی برون تراود و نه می‌تواند به‌تنهایی معنا داشته باشد. بنا به گفته فیلیپ تاگ، موسیقی موسوم به مطلق دارای مفاهیم اجتماعی بوده است؛ چراکه در زمینه‌های تاریخی خاص، از طریق افراد خاص، نوشته یا اجرا شده است و همچنین در زمینه‌های اجتماعی خاص، از طرف مخاطبان خاص، به شیوه‌های خاص، شنیده یا استفاده شده است؛ بنابراین منطقاً نمی‌تواند مطلق باشد، هرچند این مفهوم بر نگرش بسیاری از موسیقی‌دانان و محققان حوزه موسیقی اثر گذاشته است.

معنا، ساختار و بستر در موسیقی‌شناسی

موسیقی‌شناسی را با در نظر گرفتن خطر تقلیل‌گرایانه، می‌توان در سه رویکرد گسترده‌نشانه‌شناسی، ساختارشناسی و بسترشناسی گروه‌بندی کرد.

رویکرد معناشناسی: شامل همه رویکردهایی است که بر تحلیل متن موسیقی و روابط دلالت‌کننده آن (توصیف رویدادهای صوتی و سازمان‌دهی آن‌ها در یک متن موسیقی) تأکید دارد. این تمرکز جریان‌های اصلی معناشناسی موسیقی است که نویسندگانی چون لئونارد مایر، ریچارد مولر، روبرت هانت، کوفی آگاوو، ژان ژاک ناتیز و دیوید لیدوف بیان کرده‌اند. همه این افراد به معنای موسیقی که می‌تواند مستقیماً در موسیقی ردیابی شود، می‌پردازد. اگرچه هیچ‌یک از آن‌ها اهمیت موسیقی به‌عنوان پدیده‌ای اجتماعی و فرهنگی را نادیده نمی‌گیرند؛ اما موسیقی را به شکلی که شنونده آن، به‌عنوان یک عنصر مرتبط در نظر گرفته شود، تجزیه و تحلیل نمی‌کنند.

رویکرد ساختارشناسی: برگرفته از شناخت موسیقی و روان‌شناسی موسیقی، از سوی نویسندگانی مانند دیانا دویچ، مارک جانسون، جان اسلوبودا، لارنس زبیکوفسکی مثال زده شده است. این رویکرد بر موضوع گوش دادن و مکانیسم‌های شناختی تأکید می‌کند. اگرچه این دیدگاه، ساختار اجتماعی موسیقی یا توصیف وقایع صوتی را در متن موسیقی نادیده نمی‌گیرد؛ اما نگرانی اصلی آن، موقعیت سوژه نسبت به موسیقی است، اینکه چگونه او صدا را درک می‌کند؟ چگونه اطلاعات درک‌شده را طبقه‌بندی می‌کند؟ چگونه با شناخت موسیقی، معنا می‌سازد؟ و...

رویکرد بسترشناسی: با محوریت رابطه جامعه و قدرت (اجتماعی-سیاسی) و موسیقی در آثار تئودور آدورنو، فیلیپ تاگ، سیمون فریت و اکثریت قوم‌شناسان، مردم‌شناسان، جامعه‌شناسان و مورخان پرداخته شده است و با موسیقی به‌عنوان عنصری مرتبط در ساخت هویت‌های فردی و جمعی برخورد می‌کند. سهم اصلی این رویکرد، توجه به نقش موسیقی در ارتباط با قدرت است و چشم‌اندازی از درک ظرفیت موسیقی برای تأثیرگذاری بر جوامع و سیاست‌ها ارائه می‌دهد.

اگرچه موسیقی‌شناسی در این سه رویکرد خلاصه نمی‌شود؛ اما می‌توان آن‌ها را نماینده دغدغه‌های محققان این حوزه در نظر گرفت. موسیقی محصول فرهنگ است، در جامعه ریشه دارد و به عناصر و افرادی که گوش می‌دهند، متصل است؛ بنابراین میان این سه رویکرد همواره پیوندی برقرار است.

نتیجه‌گیری

موسیقی به‌عنوان موضوعی فرهنگی هم‌پوشانی زیادی با سایر هنرها و علوم دارد. اگرچه اغلب، مرز بین موسیقی‌شناس و موسیقی‌دان و حوزه‌های شناخت موسیقی تا حدودی محو می‌شود؛ اما به‌عنوان مثال، شناخت موسیقی توأم با سایر هنرها و علوم می‌تواند به یک مجری موسیقی کمک کند تا آن را همراه با اجرای حرفه‌ای موسیقی، شخصی‌سازی کند.

این موضوع به قصد و علاقه فعالان حوزه موسیقی بستگی دارد؛ چراکه قصد، تفاوت ایجاد می‌کند و در هر مسیری که شخص پای نهد، می‌تواند عمیق شود. آشنایی و شناخت عمیق موسیقی - به‌عنوان عنصر فرهنگی - به‌خودی‌خود در هر شکلی بسیار سودمند است.

این کتاب که حاصل تلاش یک‌ساله گروه ایران موزیکولوژی است، به دو بخش «تاریخ موسیقی» و «آنالیز موسیقی» (که از عناصر اصلی موسیقی‌شناسی به شمار می‌آیند) تقسیم می‌شود. هر یک از این نوشتارها، موضوعی پراهمیت در بستر موسیقی غرب را بسط می‌دهند که طی یک سال اخیر در وب‌سایت منتشر شده است؛ نویسندگان ایران موزیکولوژی با تفصیل و ویرایش این مقالات کوشیده‌اند تا به انسجامی نظری در این مجلد دست‌یابند و از سوی دیگر تلاش شده تا با چاپ این اثر - که امیدواریم برای دانشجویان موسیقی و علاقه‌مندان جدی آن طی سال‌ها مفید باقی بماند - از غرق شدنشان در سیل اطلاعات اینترنتی جلوگیری به عمل آید.

انتشارات پنج‌خا
WWW.HMC10.COM
WWW.PANJKHAT.COM

قیمت: ۶۰۰۰۰ تومان

